

„EDUKACJA PRZEZ RUCH” W PRACY NAUCZYCIELA WCZESNEJ EDUKACJI

zestawienie bibliograficzne w wyborze

Prezentowane w bibliografii publikacje to książki i artykuły publikacje autorki koncepcji „Edukacja przez ruch” Doroty Dziamskiej, omówienia innych praktyków i teoretyków tego systemu, wybrane teksty dotyczące kinezylogii edukacyjnej (do której odwołuje się D. Dziamska) oraz inne przykładowe opracowania ukazujące związki ruchu i procesu uczenia się. Podane w zestawieniu materiały dostępne są w Warmińsko-Mazurskiej Bibliotece Pedagogicznej w Olsztynie – książki w Wypożyczalni, czasopisma w Informatorium. Czytelni. Artykuły spoza naszych zbiorów, dostępne online, zaopatrzone zostały w linki do tekstów.

Jesteśmy przekonani, że sięgając po proponowane źródła, wzbogacą (lub odświeżą) Państwo swój warsztat dydaktyczny z pożytkiem dla dzieci oraz satysfakcją z własnej efektywnej pracy. Polecamy!

KSIĄŻKI

1. Architektura wiedzy w szkole / Stanisław Dylak. – Warszawa : Difin, 2013. – 232 s.
M.in.: Mózg jako podmiot i przedmiot naszego działania; Wychowanie fizyczne i sztuka – niedoceniane a znaczące dla poznawczego potencjału mózgu.
Informatorium. Czytelnia 371.3 ; Wypożyczalnia 175855
[Link do katalogu biblioteki](#)
2. Edukacja przez ruch : fale, spirale, jodełki, zygzaki / Dorota Dziamska. – Warszawa : Nowa Era, cop. 2015. – 59 s.
Wypożyczalnia 181695
[Link do katalogu biblioteki](#)
3. Edukacja przez ruch : fale, spirale, jodełki, zygzaki / Dorota Dziamska. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2005. – 48 s.
Wypożyczalnia 162991, 174397
[Link do katalogu biblioteki](#)
4. Edukacja przez ruch : kropki, kreski, owale, wiązki / Dorota Dziamska. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 2005. – 48 s.
Wypożyczalnia 162544
[Link do katalogu biblioteki](#)
5. Kinezylogia edukacyjna : nauka, pseudonauka czy manipulacja? / pod red. nauk. Kazimierza Koraba we współpracy z Renatą Borowiecką i Ewą Petrykiewicz. – Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2008. – 158 s.
Wypożyczalnia 168470
[Link do katalogu biblioteki](#)
6. Od ćwiczenia do myślenia : oparte na kinezylogii edukacyjnej Paula Dennisona. Cz. 1 / Katarzyna Bayer, Elżbieta Cieplińska. – Warszawa : Wydawnictwo Małe Jeżyki, 2013. – 61 s. + płyta CD
Wypożyczalnia 181233
[Link do katalogu biblioteki](#)

7. Psychomotoryka : rozwijanie inteligencji, kreatywności, rezyliencji i mądrości : / Jolanta Majewska, Andrzej Majewski. – Wyd. I. – Gdańsk : Wydawnictwo Harmonia, 2022. – 224 s.
„Psychomotoryka pozwala dzieciom nabrać pewności siebie, uczy empatii oraz pomaga kształtować umiejętności społeczne, kreatywność i odporność psychiczną (rezyliencję). Autorzy – cenieni specjaliści z zakresu terapii psychomotorycznej – przystępnie omawiają założenia oraz cele, metody i proponują ponad 70 zajęć i scenariuszy do natychmiastowego wykorzystania przez rodziców, nauczycieli i terapeutów” [z okładki].
Wypożyczalnia 184030
[Link do katalogu biblioteki](#)
8. Zmysłne ruchy, które doskonalą umysł : podstawy kinezylogii edukacyjnej / Carla Hannaford ; tłumaczenie Magdalena Szpala. – Warszawa : Polskie Stowarzyszenie Kinezylogów : Medyk, 1995. – 214 s.
Wypożyczalnia 148939, 163494
[Link do katalogu biblioteki](#)

ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY Z KSIĄŻEK I CZASOPISM

9. Czytamy, rozwijamy język : metoda dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2021, nr 6, s. 6-10
Sluchamy, bawimy się. Rozumujemy. Pierwszy dynamiczny obraz podczas czytania ; Przekształcanie zabawy. Drugi dynamiczny obraz ; Zabawy imitacyjne. Powtarzanie form językowych.
10. Czytanie i ruch : metoda dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch w praktyce / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2021, nr 5, s. 6-10
Nauczyciel przy planowaniu aktywności dzieci wprowadza do nauczania przez zabawę i ruch kolejny fragment tekstu z książki pt. „Mały klaun” Ann Rocard.
11. Czytanie w ruchu i w przestrzeni : droga ku rozumieniu znaczeń / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2019, nr 8, s. 34-38
Metoda dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch jako wsparcie w nauce czytania.
12. Czytanie w ruchu i w przestrzeni : eksploracja tekstu literackiego w metodzie dynamicznych obrazów / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2020, nr 4/5, s. 40-44
13. Dlaczego warto łączyć nauczanie matematyki z ruchem i muzyką? : wybrane przykłady badań na temat łączenia różnych form w zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej / Anna Łuczak // Relacje : studia z nauk społecznych. – 2017, nr 4, s. 191-201
Znaczenie ruchu w procesie uczenia się. Lekcje matematyki łączone z aktywnością ruchową dzieci. Lekcje matematyki wraz z elementami edukacji muzycznej.
[Link do tekstu artykułu](#)
14. Edukacja przez ruch / Alina Niemczewska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2009, nr 3, s. 34-36
Doświadczenia nauczycielki wdrażającej system Doroty Dziamskiej w pracy z dziećmi 5- i 6-letnimi.
15. Edukacja przez ruch / Małgorzata Powalek // Wychowanie w Przedszkolu. – 2011, nr 3, s. 40-41
O zastosowaniu koncepcji Doroty Dziamskiej pracy z sześciolatkami.
16. „Edukacja przez ruch” – system wspierający edukację dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną / Marzena Buchnat // W: Zagadnienia funkcjonowania z ograniczoną sprawnością / pod red. Jerzego Rottermunda. – Kraków : Oficyna Wydawnicza „Impuls”, 2009. – S.71-79
[Link do tekstu artykułu](#)
17. Edukacja przez ruch w praktyce badawczej / Barbara Anna Bilewicz-Kuźnia, Manuela Valentini, Angelica Nocciolino // Lubelski Rocznik Pedagogiczny. – 2019, z 4, s. 111-123
„Artykuł stanowi przegląd badań naukowych dotyczących psychomotoryki edukacyjnej i jej licznych korzyści dla integralnego rozwoju dziecka. Podkreślono w nim, że harmonia między umysłem a ciałem promuje pozytywne procesy wzrostu jednostki” [ze streszczenia].
[Link do tekstu artykułu](#)

18. Edukacja w przestrzeni : matematyczne laboratorium przedszkolaka / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2018, nr 1, s. 3-8
Matematyczne laboratorium przedszkolaka jest przykładem wewnętrznej metody systemu Edukacji przez ruch. Podstawowym założeniem tej metody jest tworzenie warunków do aktywności badawczej, eksperymentalnej w istniejącym wokół dziecka naturalnym otoczeniu z wykorzystaniem zabawy.
19. Globalne i polisensoryczne wzmocnienie aktywności uczniów klas początkowych szkoły podstawowej / Rafał Aleksandrowicz // Nauczyciel i Szkoła. – 2019, nr 1, s. 35-48
[Link do tekstu artykułu](#)
20. Graficzne nadawanie znaczeń : zabawy z tekstem literackim w metodzie dynamicznych obrazów systemu „Edukacja przez ruch” / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2020, nr 8, s. 19-23
Funkcja metody dynamicznych obrazów w rozwoju dziecka ; Tok, przebieg, stadia działania, techniki systemu ; Przykład - stadia i przebieg zabawy ; Graficzne nadawanie znaczeń ; Czytamy dalej.
21. Jak aktywizować mózg do nauki : co mogą zrobić nauczyciele, by pomóc uczniom się uczyć? / Adriana Kloskowska // Życie Szkoły. – 2022, nr 1, s. 34-38
M.in.: Aktywność fizyczna rzeźbi mózg.
22. Kształcenie polisensoryczne / Sylwia Jasińska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2018, nr 1, s. 36-40
23. Lektura szkolna jako narzędzie rozwoju w pracy systemem Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // Życie Szkoły. – 2019, nr 3, s. 8-10, 12-13
24. Litery wyskakują z obrazu : ekspresja twórcza dziecka w procesie nauki pisania / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2018, nr 5, s. 3-9
Techniki pracy w systemie Edukacja przez ruch wykorzystywane do nauki pisania.
25. Matematyczne aspekty systemu Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2018, nr 6, s. 3-7
26. Metoda dynamicznych obrazów systemu „Edukacja przez ruch” / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2020, nr 7, s. 26-31
Umysł, wyobraźnia, obrazy ; Metoda dynamicznych obrazów ; Integracja czynnościowa umożliwia dzieciom odkrycie sensu działania i poznania funkcjonalności świata ; Zaczynamy od tekstu kultury ; Przykłady.
27. Metoda origami – baję w przedszkolu : wykorzystanie sztuki origami do budowy metod systemu „Edukacja przez ruch” / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2021, nr 7, s. 6-12
Origami płaskie z koła ; Strategia percepcyjno-odtwórcza ; Strategia percepcyjno-wyjaśniająca ; Strategia percepcyjno-innowacyjna ; Metoda origami - baję ; Origami - sztuka z zasadami. Techniki płaskie.
28. Metody i programy percepcyjno-motoryczne w terapii dziecka z niepełnosprawnością / Magdalena Wójcik // W: Terapia pedagogiczna dzieci ze specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi : nowe oblicza terapii w pedagogice specjalnej / red. Zofia Palak, Magdalena Wójcik. – Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2016. – S. 125-136
M.in. System Edukacji przez Ruch D. Dziamskiej.
Wypożyczalnia 182182
[Link do katalogu biblioteki](#)
29. Mowa, piękna mowa, retoryka : zabawy z tekstem literackim w metodzie dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2020, nr 10, s. 31-35
30. Naturalne strategie uczenia się dzieci : wiercipięta przekształca informacje / Dorota Dziamska // Wychowanie w Przedszkolu. – 2017, nr 8, s. 3-8

Edukacja przez ruch (EPR): Strategia percepcyjno-odtwórcza. Strategia percepcyjno-wyjaśniająca. Strategia percepcyjno-innowacyjna. Wiercipięta przekształca, bo oczekuje zmian. Przykłady oraz scenariusz zajęć wspierających całościowy rozwój dziecka podczas eksploracji elementów techniki i środowiska przyrodniczego pt. Smok z zygzaków.

31. Nauczanie wielozmysłowe / Justyna Kapuścińska-Kozakiewicz // *Życie Szkoły*. – 2021, nr 10, s. 14-17 ; *Głos Pedagogiczny*. – Nr 122 (2021, luty/marzec), s. 83-86
Czym jest nauczanie wielozmysłowe? ; Korzyści z nauczania wielozmysłowego ; Rozpoznawanie preferencji uczniów ; Edukacja przez ruch ; Sala doświadczania świata ; Aromaterapia na lekcjach ; Jeszcze więcej pomysłów.
32. Nauczanie wielozmysłowe jako strategia wspierająca sensoryczne preferencje percepcyjne uczniów / Monika Zińczuk // *Roczniki Pedagogiczne*. – T. 10, nr 2 (2018), s. 147-160
[Link do tekstu artykułu](#)
33. Odbiorca tekstu - dziecko : metoda dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch w praktyce / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2021, nr 1, s. 21-26
Dziecko - odbiorca tekstu ; Pierwszy dynamiczny obraz - sytuacja inicjująca czytanie ; Drugi dynamiczny obraz - konfrontacja tekstu z doświadczeniem ; Dynamiczny obraz trzeci - odziedziczony ślad i portret klauna bez butów.
34. Proza i doświadczenia wyrażania ekspresji twórczej : metoda dynamicznych obrazów w praktyce / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2021, nr 3, s. 60-66
35. Przedszkolak czyta liniaturę / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2018, nr 4, s. 3-8
Zastosowanie systemu Edukacja przez ruch w przygotowaniu dzieci do nauki pisanie.
36. Psoty, figle i bazgroły : funkcje podstawowych technik systemu Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska / *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2018, nr 3, s. 3-8
37. Psychopedagogiczne mity : jak zachować naukowy sceptycyzm w edukacji i wychowaniu / Tomasz Garstka. – Warszawa : Wolters Kluwer, 2016. – S. 99-129 : Rozdział 4.
Wygimnastykować mózg?
Wypożyczalnia 180095
[Link do katalogu biblioteki](#)
38. Radosne doświadczenia i eksperymenty w pracy z tekstem literackim w przedszkolu : metoda dynamicznych obrazów w praktyce / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2020, nr 1, s. 31-35
39. Rozwój języka i nadawanie znaczeń ruchem : zabawy z tekstem literackim w metodzie dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2020, nr 9, s. 6-10
Nadawanie znaczeń ruchem ; Mały klaun i zielony kapelusik, czyli zabawa wstępna ; Czytanie dzieciom, szukanie sprawy do zabawy.
40. Rozwój zachowań społecznych dziecka jako konsekwencja pracy systemem edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // *Życie Szkoły*. – 2019, nr 2, s. 8-10, 12-14
Edukacja przez ruch – metoda zaspokajania rozwojowych potrzeb dziecka ; Rozwój społeczny jako wsparcie indywidualności i oryginalności dziecka.
41. Ruch i rytm wspierający rozwój dziecka z różnymi deficytami / Marzena Buchnat // W: *Wspomaganie rozwoju dzieci ze złożonymi zespołami zaburzeń / pod red. Andrzeja Twardowskiego*. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. Oddział, 2005. – S.109-119
[Link do tekstu artykułu](#)

42. Ruch, który uczy myśleć! / Kamila Olga Rejszel-Stępień // *Życie Szkoły*. – 2019, nr 1, s. 7-8, 9
43. Rytmiczne fraktale : konstrukcja kart pracy w systemie Edukacja przez ruch / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2018, nr 2, s. 3-8
44. Skoczek nadaje znaczenie swym doświadczeniom : mózg jako źródło wzorów uczenia się / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2017, nr 10, s. 3-8
45. Sytuacje edukacyjne – starsze przedszkolaki / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2020, nr 2, s. 61-63
Szczegółowy scenariusz zajęć zaprojektowanych wg metody dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch Temat: Światelko dla pierwszych kwiatów.
46. Tekst literacki jako źródło obrazów do konstrukcji zintegrowanych sytuacji edukacyjnych metodą dynamicznych obrazów w przedszkolu / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2019, nr 10, s. 31-35
Metoda dynamicznych obrazów systemu Edukacja przez ruch. Sytuacje edukacyjne wyprowadzone z wiersza „Jak niedźwiadek choinkę ustroił”.
47. Uczenie się poprzez ruch : nowe zadanie dla nauczycieli wychowania fizycznego / Andrzej Majewski, Jolanta Majewska. – *Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne*. – 2015, nr 4, s. 42-47
O ruchu jako stymulacji biochemicznych i psychologicznych procesów uczenia się. Przykłady zabaw ruchowych powiązanych z treściami nauczania – języka polskiego (poszerzanie słownictwa), matematyki (określanie wielkości i ilości, dodawanie lub odejmowanie) i wiedzy o środowisku („Nasza Ziemia” – podróż dookoła świata).
48. Utwory prozaiczne w metodzie dynamicznych obrazów / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2020, nr 3, s. 32-36
49. Wspieranie całościowego rozwoju dziecka z wykorzystaniem technik i metod systemu „Edukacja przez ruch” / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2017, nr 7, s. 3-7
50. Wyobrażenia jako umysłowa podstawa procesu uczenia się / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2017, nr 9, s. 3-8
Wrażenia, wyobrażenia, czyli klucz do wspierania ucznia. Nauka czytania – metoda dynamicznych obrazów. Scenariusz zajęć wg systemu Edukacja przez ruch - metoda dynamicznych obrazów pt. Ukryty pod liściem.
51. Wyrażanie ekspresji w metodzie dynamicznych obrazów / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2020, nr 2, s. 57-60
M.in. o czynnościach ekspresyjnych dzieci w podziale zastosowanym przez Różę Popęk: ekspresja ruchowo-mimiczna, ruchowo-muzyczna, werbalna, słowno-muzyczna, muzyczna, plastyczna, konstrukcyjno-techniczna i zabawowa.
52. Zagadkowe zygzaki / Dorota Dziamska // *Życie Szkoły*. – 2019, nr 2, s. 36-38
Rozbudowany scenariusz zajęć dla klasy pierwszej szkoły podstawowej z wykorzystaniem technik systemu Edukacja przez ruch.
53. Znaczenie tekstu prozatorskiego w procesie ujęzykowania dzieci : metoda dynamicznych obrazów w praktyce / Dorota Dziamska // *Wychowanie w Przedszkolu*. – 2021, nr 4, s. 6-11
54. Znaczenie wiedzy o mózgowych podstawach uczenia się w nauczaniu / Dominika Kaczmarek, Nicola Łazarów // *Remedium*. – 2021, nr 7/8, s. 47-49
Neuromity, czyli fałszywe przekonania na temat działania mózgu. Co naprawdę wiemy o funkcjonowaniu układu nerwowego, czyli jak rozwija się mózg.